

CAR-verzekering

Mr. R. H. Meeuse-Simon

1.	Algemeen	M1030- 3
2.	Totstandkoming	M1030- 3
3.	Inhoud CAR-verzekering	M1030- 4
4.	Beperkingen	M1030- 5
5.	Verzekerden	M1030- 6
6.	Dekking: algemeen	M1030- 7
7.	Dekking cascorubrieken	M1030-10
7.1.	Het werk	M1030-10
7.2.	Schade aan bestaande eigendommen opdrachtgever	M1030-13
7.3.	Schade aan hulpmaterieel en eigendommen personeel en directie	M1030-14
8.	Aansprakelijkheid	M1030-14
9.	Samenloop bij dubbele verzekering	M1030-15
10.	Schadevergoeding	M1030-16

1. Algemeen

De CAR-verzekering (Construction All Risks) is een verzekering die gesloten wordt in verband met de risico's die zich tijdens de uitvoering van het bouwwerk kunnen voordoen.

In tegenstelling tot andere verzekeringen zijn bij de CAR-verzekering zoveel mogelijk partijen op één polis meegedeckt, waardoor de vraag wie van deze partijen schuld aan de schade heeft, in principe nog maar van weinig belang is.

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen de CAR-verzekeringen per project en de zogenaamde doorlopende CAR-verzekeringen, waarbij alle werken automatisch of na aanmelding niet per werk maar voor een bepaalde verzekeringsperiode (meestal een jaar) zijn verzekerd. Ook mengvormen komen voor. De doorlopende polis kan voor aannemers een financieel en qua voorwaarden aantrekkelijk alternatief zijn. Het is zelfs zo dat door de georganiseerde bouwbedrijven een stichting is opgericht, het Verzekeringsinstituut Bouwbedrijf, die onder andere een doorlopende CAR-polis heeft afgesloten, waaraan bouwbedrijven collectief kunnen deelnemen.

2. Totstandkoming

De CAR-verzekering is gebaseerd op een overeenkomst, waarbij doorgaans ook algemene voorwaarden horen. Voor de totstandkoming van deze overeenkomst gelden in feite dezelfde algemene eisen als voor andere overeenkomsten; de CAR verzekeringsovereenkomst komt tot stand door wilsovereenstemming op grond van aanbod (de offerte) en aanvaarding. De polis is alleen het bewijs ervan. Zonder polis zou de overeenkomst toch bestaan.

De verzekerde zal bij de totstandkoming van de overeenkomst zijn wederpartij moeten informeren over feiten en omstandigheden die voor de overeenkomst van belang zijn ook al worden die niet specifiek gevraagd. Dat geldt ook in het geval dat het risico zich tijdens de loop van de overeenkomst verzwaart, bijvoorbeeld bij bestekswijzigingen, met name wanneer bij de totstandkoming van de overeenkomst door de verzekeraar uitgebreid onderzoek naar het bestek is gedaan. Wanneer de verzekerde hieraan niet zou voldoen, zou hij in principe het risico lopen dat bij schade een uitkering geweigerd zou worden. Voor doorlopende polissen heeft deze mededelingsplicht door de aard van de overeenkomst maar een beperkte bete-

M1030-4 CAR-verzekering

kenis. Bij de doorlopende VIB-CAR-polis is het opsturen van bestekken bijvoorbeeld niet nodig.

De CAR-verzekering kan rechtstreeks bij een assurantiemaatschappij worden gesloten, maar vaak wordt er, gezien de ingewikkelde materie, de voorkeur aan gegeven dit met de hulp van een makelaar te doen. Deze heeft meer kennis van alle mogelijke valkuilen op assurantiegebied en de bouw, en kan de verzekerde ook van een onafhankelijk advies dienen. Overigens wordt volgens jurisprudentie de professionele kennis van de makelaar dan wel aan de verzekerde toegerekend.

Het gaat dan vaak om beurspolissen. Daarbij kan als wederpartij de verzekeraar optreden of zijn gevolmachtigd agent: assuradeuren in beurskringen. Die draagt dus zelf niet het risico, ook al kan hij zich daarnaar gedragen.

Let op:

In geval van een procedure zal dus niet de assuradeur, maar de verzekeraar gedagvaard moeten worden.

In principe gaat de dekking in op de overeengekomen datum, meestal de feitelijke aanvang van het werk of, als de verzekering op bestek en tekeningen is gebaseerd, de datum die daarin is genoemd, en eindigt deze bij de oplevering. Voorlopige dekking is mogelijk. Dan wil de verzekeraar, zonder dat hem details bekend zijn, voor een beperkte termijn wel volledig risico dragen.

3. Inhoud CAR-verzekering

Niet alle CAR polissen geven dezelfde dekking. Een standaard is er niet. Dit is misschien wel beoogd met de Beursrubriekenpolis Constructieverzekering voor Bouwwerken 1992 (BCB 1992), maar deze CAR-polis komt op een aantal essentiële punten niet met een gebruikelijke CAR-dekking overeen, zoals hierna zal blijken.

De CAR-polis is doorgaans in verschillende rubrieken verdeeld, die ook wel secties worden genoemd:

A) dekking van cascorisico:

1. Het werk.
2. Schade aan bestaande eigendommen van de opdrachtgever.

3. Schade aan hulpmaterieel (keten, loodsen, gereedschappen en hulpmaterieel) en eigendommen van het personeel en bouwdirectie, en eventueel;

B) dekking van het aansprakelijkheidsrisico: aansprakelijkheid voor schade aan derden.

Doordat er sprake is van verschillende soorten rubrieken, spreekt men ook wel over een parapludekking op de CAR-verzekering. Er is namelijk niet alleen sprake van dekking voor schade aan het casco, maar ook dekking van schade die niet het object zelf betreft.

De rubriek „het werk” vormt de essentie van de CAR-dekking. Alle polissen hebben dus ten minste met elkaar gemeen dat de CAR-verzekering de bij het bouwwerk betrokken partijen dekking biedt tegen de financiële gevolgen van materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van het werk, onverschillig hoe ook ontstaan. De rubrieken A 2/3 en B zijn facultatief

4. Beperkingen

De naam Construction All Risks geeft de suggestie dat alle mogelijke risico's zouden zijn gedekt.

Dat is maar tot op een bepaalde hoogte het geval. De CAR-polis dekt alleen zaakschade en ook letselschade als de aansprakelijkheidsrubriek van toepassing is. Dit is ook de reden waarom bij de introductie van de BCB-polis, het begrip All Risks niet meer is gebruikt.

De bovenstaande omschrijving geeft al enige beperkingen aan. Voor alle rubrieken geldt:

- er moet sprake zijn van een bouwwerk;
- er is alleen dekking voor bij het bouwwerk betrokken partijen.

Bovendien geldt ten aanzien van de dekking van rubriek „het werk”:

- er moet sprake zijn van een materiële schade en/of verlies of vernietiging van het werk;
- die schade moet financiële gevolgen voor de betrokken verzekerde hebben.

Verder zijn aan de uitleg van het begrip „hoe ook ontstaan” beperkingen verbonden en uiteraard ook aan de verzekerde som. Op deze punten zal nog nader worden ingegaan.

M1030-6 CAR-verzekering

Evenmin is er dekking voor stilstandschade en dergelijke. Bijvoorbeeld schade door stakingen, logistieke problemen, slechte organisatie, gebrekkige coördinatie met nevenaannemers, weersinvloeden, et cetera.

Ten slotte gelden er op de CAR-polis doorgaans de volgende uitsluitingen:

- schade door molest en atoomkernreacties;
- opzet en grove schuld.

Hoewel de terminologie kan afwijken, biedt de montageverzekering een inhoudelijk vergelijkbare dekking voor installatie- en constructiewerken. Voor een begrip van deze verzekering kan dan ook deze uiteenzetting over de CAR-verzekering dienen.

5. Verzekerden

Een van de belangrijkste doelstellingen van de CAR-verzekering is dat alle bij de bouw betrokken partijen zijn meeverzekerd, zodat geen tijd en kosten met allerlei schuldvraagkwesties verloren gaan. Doorgaans worden de volgende partijen tot de verzekerden, in de hoedanigheid tot het werk, gerekend:

- de opdrachtgever;
- de architect en constructeur en andere adviseurs;
- directie en andere toezichthouders;
- de hoofdaannemer;
- de onderaannemers en installateurs.

Dat geldt in het algemeen voor de rubriek „het werk”; bij de andere rubrieken kunnen daarop ook wel uitzonderingen worden gemaakt.

Soms hoort ook de leverancier bij de kring van verzekerden. Maar in het algemeen gaat men ervan uit dat de leverancier in zoverre niet als een bij het bouwwerk betrokken partij kan worden beschouwd, omdat zijn bemoeienis eindigt bij de aflevering. Hierdoor is ook zijn verantwoordelijkheid beperkt tot de deugdelijkheid van zijn product. Dat geldt met name waar het standaard- en serieproducten betreft. Zodra het om maatwerk gaat en zeker als hij nog montage- of installatiewerkzaamheden in het bouwwerk zou moeten verrichten, doet de leverancier dit in feite in de hoedanigheid van onderaannemer en valt hij uit hoofde daarvan wèl onder de dekking van de CAR-polis. De omschrijving van de hoedanigheid (naam of functie) kan dus belangrijk zijn.

De opdrachtgever of de aannemer komt in aanmerking om als verzekeringnemer op te treden. Die keuze kan van verschillende factoren afhangen. Voor de keuze van de opdrachtgever geldt als argument dat hij doorgaans de enige partij is die vanaf de prilste voorbereiding tot na de oplevering bij het bouwwerk betrokken is.

Voor de aannemer is het dan zaak om te weten te komen welke dekking die polis biedt, welke eigen risico's er zijn en/of wat de uitsluitingen zijn. Hij dient er dus op te letten dat er geen gaten zitten in de afdekking van zijn risico's. In dat geval zou hij beter zelf de CAR-verzekering kunnen afsluiten. Ook financiële overwegingen kunnen meespelen wanneer de opdrachtgever de BTW niet zou kunnen verrekenen. Bij een aannemer blijft de BTW immers buiten de verzekerde som.

Als de aannemer een doorlopende CAR-verzekering heeft die hem de mogelijkheid geeft bouwprojecten buiten de verzekering te laten omdat de opdrachtgever voor de verzekering zorgt, dient hij op het volgende te letten. Werktuigen, machines, gereedschappen, keten en loods en zijn doorgaans niet door de opdrachtgever verzekerd. Verder kan er een hoog eigen risico zijn en is de aannemer in het nadeel als hij de schade lijdt en de opdrachtgever geen rechtstreeks belang heeft om voor vergoeding van de schade op te komen.

6. Dekking: algemeen

Tijd en plaats

Doordat de verzekering alleen schade vergoedt die zich voordoet bij een bouwwerk, beperkt de verzekering zich hierdoor in tijd en plaats, namelijk de bouwtijd en de bouwplaats. De CAR-verzekering is dus aan bouwtijd en bouwplaats gebonden. Deze beperking kan met een verwijzing naar het bestek verder worden aangescherpt.

Tijd

In principe geeft de CAR-verzekering dekking vanaf de aanvang van het werk tot aan het einde van de bouwtijd. Dus tot de oplevering of, als die is overeengekomen, tot en met de onderhoudstermijn. Voorwaarde is dat de schade binnen de bouwtijd is ontstaan; dat de oorzaak binnen de bouwtijd ligt, doet niet ter zake.

Een goed en daarom veelgebruikt voorbeeld van dit onderscheid geeft de overweging in de arbitrale uitspraak van 16 maart 1982 (S

M1030-8 CAR-verzekering

& S 1982, 65): „onderscheiden dient te worden tussen het tijdstip van de oorzaak van de schade (hier: het gebruiken van een ondeugdelijke lijm), het tijdstip van het ontstaan van de schade (hier: omstreeks zes weken later, toen de beschreven gebreken van hechting hun effect begonnen te krijgen) en het aan het licht treden van de schade (de verbreking van de constructieve verbinding)”.

Voor de tegels die voor de oplevering en in de onderhoudstermijn loslieten was er wel dekking, maar niet voor die tegels waarbij dit zich na de onderhoudstermijn voordeed.

Het is niet noodzakelijk dat de schade ook dan zichtbaar moet zijn. Het is dus niet juist dat de schade zich geopenbaard moet hebben, zoals in de monoliet-zaak werd beslist, of aan het licht moet zijn getreden.

Voor schade die zich tijdens de bouw voordoet maar daarvoor al is ontstaan (bijv. bij producten die al voor de aanvang van de bouw beschadigd waren), is er geen dekking, tenzij het inlooprisico is gedekt, hetgeen bij goede polissen bij de rubriek „het werk” wel het geval is.

Het tijdstip van aanvang en oplevering, met een eventueel daaraan gekoppelde onderhoudsperiode kan in een projectpolis meestal vrij nauwkeurig, aan de hand van het bouwcontract worden bepaald. Doorlopende polissen zullen zich van algemene termen moeten bedienen, zoals: „wanneer de werkzaamheden een daadwerkelijke aanvang nemen”, of dit „volgens het betrokken bestek het geval is”.

Minder gebruikelijk is dat ook het uitlooprisico is gedekt. Voor schade die zich na de oplevering openbaart, zal de verzekerde meestal tevergeefs bij de verzekeraar aankloppen, ook al is de schade tijdens de bouw ontstaan. Denk hierbij aan de tienjarige aansprakelijkheid van art. 1645 BWi. De CAR-verzekering zou immers als een constructieverzekering dan ook het karakter krijgen van een gebruiksverzekering waarbij dus ook duurzaamheid zou zijn gedekt. Voor zover ook een dekking tijdens de onderhoudsperiode is overeengekomen, kan het uitlooprisico wel, maar dan beperkt, in aansluiting op de oplevering worden verzekerd. Schades die zich in de onderhoudsperiode openbaren, maar daarvoor zijn ontstaan, zijn dan wel gedekt.

Uitgangspunt van de CAR-verzekering is wel dat zodra de opdrachtgever het risico voor het werk overneemt, dit ook het moment is waarop de bouwtermijn eindigt. Wanneer het risico voor het werk overgaat, zal de opdrachtgever dit ook verder zelf moeten verzekeren. Daarom kan tijdens de onderhoudstermijn ook met een beperkte CAR-dekking worden volstaan.

Wat onder het einde van de bouwtermijn wordt verstaan, kan in de polis met zoveel woorden zijn omschreven, maar ook in het midden worden gelaten. Het kan zijn dat de bouwtermijn contractueel is vastgelegd maar dat er nog geen oplevering heeft plaatsgevonden. Ook in het geval dat de polis naar een oplevering verwijst, is het zaak om na te gaan dat hier hetzelfde onder wordt verstaan als in de aannemingsovereenkomst is bedoeld.

Volgens de UAV gaat dit risico bij oplevering over. Voorzichtigheid is geboden bij bestekken waarbij nog van eerste en tweede en definitieve oplevering wordt gesproken. Het is namelijk daarbij niet altijd duidelijk wanneer het risico overgaat. Dat geldt ook ten aanzien van voorlopige of vervroegde ingebruikname en deeloplevering van nevenaannemers.

Uit jurisprudentie blijkt dat niet de uitleg van de aannemingsovereenkomst, maar van de polis daarbij doorslaggevend is.

Ook kan het geval zich voordoen dat het bouwwerk inmiddels gereed is, maar nog niet is opgeleverd. Denk daarbij aan het bouwbedrijf dat met onverkochte woningen zit. In principe zal de CAR-polis als constructiepolis dan geen dekking meer bieden. In feite draagt het bouwbedrijf dan een ander risico, namelijk dat van eigenaar.

Plaats

De CAR-verzekering is verder beperkt tot de schade die op het bouwterrein ontstaat, waarbij het niet uitmaakt of de oorzaak buiten het bouwterrein ligt. Materialen die beschadigd worden aangeleverd, zijn dus niet gedekt, maar weer wel die materialen waarvan de schade pas na aflevering ontstaat, bijvoorbeeld als die door een procedé fout is veroorzaakt. In sommige polissen wordt hierop wel een uitzondering gemaakt.

Overigens geldt de beperking ten aanzien van het bouwterrein met name voor de rubriek „het werk”. Voor de rubrieken „aansprakelijkheid” en „schade aan bestaande eigendommen van de opdrachtgever” geldt deze beperking niet of nauwelijks. In dat laatste geval

M1030-10 CAR-verzekering

wordt bijvoorbeeld bepaald dat de schade in de nabijheid van de bouwplaats moet zijn ontstaan.

Verzekerde som

Naast de beperking naar tijd en plaats geldt ook de beperking naar bedrag in de vorm van de verzekerde som, het bedrag dat voor een verzekerdeschade maximaal per gebeurtenis zal worden uitgekeerd. De verzekerde som is meestal op premier-risquebasis. Er is een maximumuitkering ook al is het object meer waard, zodat het risico van onderverzekering (op grond van art. 253 Wetboek van Koophandel) is uitgesloten.

Elke rubriek kent zijn eigen verzekerde som. Voor de verzekerde som van „het werk” dient de uiteindelijke bouwsom als basis, waardoor een totaalverlies ook tegen het eind van de bouwtijd in principe is gedekt. Veiligheidshalve wordt de verzekerde som doorgaans bepaald op 130% van de geschatte eindwaarde, waarbij dus rekening is gehouden met meerwerk, prijsstijgingen, honoraria van adviseurs, architecten et cetera en andere bijkomende kosten.

Niet alleen het bedrag van de verzekerde som is van belang, maar ook het eigen risico per gebeurtenis. Niet alleen de hoogte van het eigen risico, maar ook wat als één gebeurtenis moet worden beschouwd. Een gebeurtenis kan namelijk tot meer schades aanleiding geven. De serieschadeclausule moet uitsluitel geven omtrent wat als één gebeurtenis wordt gezien en waarbij dan ook maar eenmaal het eigen risico wordt berekend.

Volgens de jurisprudentie wordt bijvoorbeeld als één gebeurtenis beschouwd dat een aantal evenementen het rechtstreekse gevolg zijn van één en hetzelfde wilsbesluit tot toepassing van een bepaalde werkmethode of een reeks ongevallen als gevolg van één en dezelfde oorzaak.

In dat geval wordt dus niet alleen één keer het eigen risico berekend, maar er geldt ook eenmaal het verzekerde bedrag!

7. Dekking cascorubrieken

7.1. Het werk

Onder het begrip werk worden begrepen.

- het te bouwen object/ in aanbouw of gereed;
- al het bijkomende meerwerk, wijzigingen, enzovoort;
- alle materialen, constructies, onderdelen en dergelijke;

- alle tijdelijke en/of permanente hulpwerken zoals steigers, bekistingen, damwanden;
- alle ten behoeve van het werk te gebruiken en/of gebruikte tekeningen, ontwerpen en modellen.

Let op:

Het kan zijn dat in deze sectie niet al deze aspecten automatisch zijn meeverzekerd, zoals hulpconstructies en -werken. Het kan zijn dat andere secties dekking bieden, maar voor zover dat niet het geval is, dient nagegaan te worden of dit meeverzekerd kan worden.

Inhoud dekking:

Materiële schade aan en/of verlies of vernietiging van de verzekerde objecten, hoe ook ontstaan, al dan niet met renunciatie aan art. 249 Wetboek van Koophandel.

Materiële schade

Het is niet altijd duidelijk wat materiële schade is. Onder materiële schade wordt in brede betekenis verstaan: een objectieve aantasting van de stoffelijke structuur die naar verkeersopvattingen de stoffelijke gaafheid van de zaak kenmerkt. In de jurisprudentie worden daarbij als belangrijke kenmerken beschouwd:

- fysieke aantasting;
- aantasting van vorm en/of structuur;
- iets wat in oorsprong goed was, is niet langer goed of verloren.

Als hiervan geen sprake is, biedt de CAR-polis geen soelaas ook al is de financiële strop behoorlijk.

Voorbeelden van materiële schade:

- wanneer de lijm van de tegels loslaat;
- het scheuren van al uitgehard beton;
- schade door corrosie van het wapeningsijzer;
- blazen in schilderwerk;
- scheuren in pijpleiding door laswerk.

Geen materiële schade:

- wanneer de lijm zich nooit aan de tegels heeft gehecht;
- beton met onvoldoende drukvastheid;
- poreus beton;
- verkeerde maatvoering, niet passende gevelementen;
- verkeerde materiaalkeuze: kozijnen zijn rood geverfd in plaats van blauw;

M1030-12 CAR-verzekering

- te geringe capaciteit;
- bouwwerk voldoet niet aan eisen contract of vergunning.

Verlies of vernietiging

De meeste polissen dekken ook verlies of vernietiging. Onder vernietiging moet worden verstaan een vergaande beschadiging. Onder verlies wordt begrepen het tenietgaan van de zaak en het buiten de macht van verzekerde raken terwijl verkrijging niet te verwachten is. De BCB-polis heeft dit begrip beperkt tot diefstal.

Eigen gebrek

Als er aan art. 249 Wetboek van Koophandel is gerenucieerd, is het eigen gebrek ook meeverzekerd.

Het eigen gebrek is de ongunstige eigenschap van het verzekerde object. Achtergrond van de bepaling van art. 249 Wetboek van Koophandel is dat het bij een eigen gebrek dus niet gaat om een onzeker voorval maar een bepaalde toestand. Verzekering is dan dus niet mogelijk. Doelstelling van de CAR-polis is ook de dekking van schade door beschadiging.

De verzekering biedt geen dekking voor het geval het bouwwerk niet aan de gestelde eisen ten aanzien van duurzaamheid, kwaliteit, afmetingen, et cetera zou voldoen. De CAR-verzekering is dus geen gebruiksverzekering. Een eigen gebrek kan dus wel een oorzaak van schade zijn, maar hoeft geen beschadiging tot gevolg te hebben.

De afwijking van deze bepaling is daarom een belangrijke uitbreiding van de CAR-verzekering.

Een te lichte constructie (te lichte balken), verkeerde productsamenstelling (grindnesten) en verkeerde procédés (corrosie) kunnen tot schade aan het werk leiden.

De afwijking van artikel 249 WvK is niet altijd hetzelfde.

Bij de CAR-polis wordt daarom verschil gemaakt tussen de 249-minpolis en de 249-pluspolis,

Bij de 249-minpolis geldt de „renunciatie” niet voor de schade aan het direct getroffen onderdeel. De materiële, schade door eigen gebrek, ondeugdelijke materialen en ondeskundigheid zijn meegedeekt, maar het door eigen gebrek direct getroffen onderdeel niet. De instorting van het werk is dan wel gedekt, maar niet de te lichte balk. Overigens kan het daarbij wel de vraag zijn wat tot het direct getroffen onderdeel hoort. Als een vloer van een bovenlaag met een onjuiste samenstelling wordt voorzien die zich aan de onderlaag vasthecht, wordt dan de totale vloer tot het direct getroffen onder-

deel gerekend of alleen de bovenvloer? Als door een verkeerd berekend drainagesysteem de onderkant van een put zich gaat zetten, is dan het drainagesysteem het direct getroffen onderdeel of alleen de onderkant van de bouwput?

In een 249-minpolis verdient het aanbeveling om bij het sluiten van de polis na te gaan hoe deze clause wordt uitgelegd.

De 249-pluspolis geeft een vrijwel volledige afwijking van art. 249 WvK. Er is echter geen dekking van schade voor slecht vakmanschap of inferieure kwaliteit. Dit is de achtergrond van een tweetal uitsluitingsclausules, namelijk dat de kosten van herlevering van bouwcomponenten met een eigen gebrek en de kosten van verbetering en/of verandering van het ontwerp niet worden vergoed.

Algemene uitsluitingen

In principe is er in ieder geval geen dekking voor:

- gevolgschade c.q. bedrijfschade (door bijv. vertraging van het werk);
- schade na inventarisatie;
- materiële schade als gevolg van stilstand van het werk;
- kosten van verbetering;
- schade door brand of ontploffing tijdens de onderhoudstermijn.

7.2. Schade aan bestaande eigendommen opdrachtgever

Onder de eigendommen van de opdrachtgever worden begrepen: gebouwen, de inventaris daarvan en andere eigendommen op of grenzend aan de bouwplaats. Voorwaarde is dat de schade verband houdt met de bouwwerkzaamheden.

Deze rubriek is met name van belang in geval van verbouwings- en soortgelijke werkzaamheden aan de opstal en de aannemer die daaraan schade toebrengt. Door de opzichtclausule biedt zijn aansprakelijkheidsverzekering dan geen soelaas. Die bepaalt dat zaken die een verzekerde onder zich heeft voor bewerking of bewaring en/of beheer, niet zijn gedekt. Er is bovendien dekking als de opdrachtgever zelf schuld heeft aan de schade.

De volgende risico's vallen niet onder de dekking:

- brand, ontploffing en blikseminslag (daarvoor is de, opstalpolis van de opdrachtgever);
- andere risico's die niet met de bouw verband houden, bijvoorbeeld eigen gebrek, stormschade;
- gevolgschade.

7.3. Schade aan hulpmaterieel en eigendommen personeel en directie

De inhoud van deze dekking kan van polis tot polis verschillen. Dit vraagt dus de nodige aandacht. Doorgaans wordt onder deze rubriek de schade gedekt en/of verlies of vernietiging van gereedschappen, werktuigen, de keten, loodsen, de inventaris daarvan en gereedschappen, soms ook hulpconstructies. In ieder geval is hierop niet meeverzekerd:

- geld en geldwaardige papieren;
- varende en drijvende materieel;
- draglines, kranen, bulldozers en andere mechanisch voortbewogen transportmiddelen. Daarvoor moet een aparte cascoverzekering worden afgesloten.

8. Aansprakelijkheid

Hoewel aangenomen mag worden dat alle bouwpartijen schade door aansprakelijkheid tegenover derden op elk een algemene aansprakelijkheidsverzekering hebben gedekt, kan deze sectie op de CAR-polis toch van belang zijn. De dekking geldt dan voor alle op de bouwplaats werkzame partijen, zodat men zich dan ook niet in de schuldvraag hoeft te verdiepen. Op deze rubriek kan zowel worden verzekerd de contractuele als de wettelijke aansprakelijkheid van de bouwparticipanten in de hoedanigheid zoals die in de polis zijn vermeld. En dat geldt dan alleen voor de zaakschade en letselschade die verband houden met de uitvoering van het werk op het bouwterrein. De schade moet binnen de bouwtermijn en op de bouwplaats zijn veroorzaakt (dus niet: ontstaan). Verder kan op deze sectie als aanvullende of primaire dekking ook de aansprakelijkheid voor schade als trillingen, grondverzakking en grondverschuiving worden verzekerd.

Let op: in de aansprakelijkheidssectie van de CAR-polis is niet meegedeekt de aansprakelijkheid voor:

- schade die na de bouw ontstaat;
- schade aan het werk;
- schade aan zaken onder opzicht (opzichteclausule);
- schade door motorrijtuigen.

9. Samenloop hij dubbele verzekering

Omdat bepaalde risico's ook op andere polissen van de betrokkenen kunnen zijn gedekt, is het wel belangrijk dat de CAR-polis een primary clause heeft. De primary clause heeft namelijk tot doel dat de CAR-polis uitkeert als er sprake is van een gedekte schade ook al zou de schade in zijn geheel of voor een deel op andere polissen van de betrokken partijen te verhalen zijn. Deze doorbreekt dus de regel van art. 277 Wetboek van Koophandel dat de oudste verzekering voorgaat.

Door de primaire dekking kan voorkomen worden dat de verzekeren het slachtoffer worden van soms langdurige verhaalproblemen waarvan de afloop onzeker is. Primaire dekkingsclausules kunnen van elkaar nog verschillen op het punt of de CAR-verzekeraar al dan niet naderhand nog verhaal (regres) zoekt op andere verzekeraars.

Voorbeeld:

De verzekering verleent primaire dekking en in geval van verlies of schade – als gedekt onder de condities van deze polis – zullen verzekeraars een dergelijke schade vergoeden, ongeacht of de schade geheel of gedeeltelijk verhaalbaar zou zijn onder enige andere verzekering. Verzekeraars doen afstand van alle rechten op een dergelijke andere verzekering, etc. (art 13.1. VIB-CAR-verzekering).

Een dergelijke primaire dekking is voor de sectie „het werk” niet alleen gebruikelijk, maar eigenlijk essentieel gezien de doelstelling van de CAR-verzekering om schuldvraagkwesties tussen partijen te voorkomen.

Maar de BCB-polis staat wel regres toe in art A 11: „verzekeraars die een schade onder de polis vergoeden, zijn gerechtigd deze schade te verhalen op de veroorzakende (mede)verzekerde partij die de normale zorgvuldigheid niet in acht heeft genomen of de verplichtingen uit de polis niet is nagekomen”. Het is daarbij de vraag hoe „normale zorgvuldigheid” wordt uitgelegd en wat „de verplichtingen uit de polis niet is nagekomen” precies inhoudt.

In de sectie „de aansprakelijkheid” zien we eerder een secundaire dekking. Met de zogenaamde „na-u-clausule” ook wel de non-contribution clause genoemd, wil de verzekeraar in geval van samenloop dat de ander verzekeraar eerst betaalt. Daarbij wordt wel on-

derscheid gemaakt tussen een zachte, na-u-clausule en een „harde”. Wanneer er sprake is van een zachte clausule, komt de betrokken verzekering als ware boven op (als excedent) de andere verzekering. Door de secundaire dekking hoeft die verzekering dan dus pas uit te keren als voor de schade op de andere verzekering nog geen volledige betaling is ontvangen. Bij een „harde” na-u-clausule wordt de betrokken verzekering geacht niet te bestaan.

Voorbeeld van zo'n clausule

„Schade die onder enige andere verzekering is gedekt of zou zijn gedekt indien de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan, is uitdrukkelijk van deze rubriek uitgesloten”.

Een voorschotregeling kan bij een beroep op de non-contribution rule als overbrugging dienen tot de schadeclaim helemaal is afgewikkeld. Als de schade volgens de polis is gedekt, krijgt de verzekerde een renteloos voorschot of de schade wordt vergoed, op voorwaarde dat de verzekerde zijn aanspraken tegenover de andere verzekeraar overdraagt (cessie).

10. Schadevergoeding

Bij schade zal de verzekerde aan de in de inleiding genoemde verplichtingen voor wat betreft melding, informatie en medewerking moeten voldoen. Voor wat de uitkering van de schade betreft, kan de zogenaamde betaaladresclausule die in sommige bestekken geëist wordt, nog van belang zijn. In het algemeen geldt niet dat de verzekeringnemer altijd de schade kan vorderen.

Met de betaaladresclausule wil de opdrachtgever bereiken dat de schadevergoeding niet wordt uitgekeerd aan de verzekerde partij, waardoor het herstel c.q. de voortgang van de bouw gewaarborgd is. Dit kan dus een afwijking betekenen van het uitgangspunt dat alleen degene dit schade lijdt, een aanspraak op vergoeding van schade heeft.